

עלון בנגינות מזמור שיר

בס"ד

כניסת שבת 5:54
יציאת שבת 7:06

הוצאה לאור:
יצחק חלבה 052-6025436

גיליון מס' 1029 ה' תשרי תשפ"ו

וילן

רעיונות על הפרשה על פי תורתו של הרב אביגדור נבנצל שליט"א

הרמב"ם פוסק בסוף הלכות ספר תורה: "כל מי שיושב לפני ספר תורה ישב ככבוד ראש באימה ופחד שהוא העד הנאמן לכל באי עולם שנאמר (דברים לא, כו) 'והיה שם בך לעד', ויכבדו כפי כחו". המקור לדברי הרמב"ם הוא בפרשתנו כשמשנה רבינו מצווה את בני לוי לקחת את ספר התורה ולשים אותו לצד ארון ברית ה': 'וַיֵּצֵאוּ מִשָּׁה אֶת הַלְוִיִּם נְשֵׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית ה' לֵאמֹר: לָקְחוּ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשִׁמְתֶם אוֹתוֹ מִצַּד אֲרוֹן בְּרִית ה' אֶלְקֵיכֶם וְהָיָה שָׁם בָּךְ לְעֵד" (דברים לא, כה-כו) "יש אומרים דף היה בולט מן הארון מבחוץ ושם היה מונח, ויש אומרים מצד הלוחות היה מונח בתוך הארון" (רש"י)

שואל מו"ר הרב נבנצל שליט"א: מה פשר הביטוי 'עד' המיוחס לספר התורה? הרי אין לעד זה עיניים לראות ואף לא פה להעיד; ואם תאמר שמעיד בפני הקב"ה, הרי שהכל גלוי וידוע לפניו ואם כן אין לו צורך לעדות כלל וכלל!

מתרץ הרב על פי דברי שלמה המלך: "אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹקִים אֶת הָאָדָם יִשְׂרָאֵל וְהָיָה בְּקִשְׁוֹ וְשִׁבְנוֹת רַבִּים" (קהלת ז, כט) דהיינו בריאת האדם בצלם אלוהים העניקה לו את היושר האלוהי אשר מכוחו הוא מסוגל להשיג את מצוות ה' ללא שום סיוע נוסף. ראייה לדבר: אברהם אבינו, עליו אומר המדרש: "זימן לו הקב"ה שתי כליותיו... והיו גובעות ומלמדות אותו תורה וחוכמה" (בר"ר א) מכאן אמרו חז"ל שקיים אברהם אבינו את התורה כולה, ואפילו מצוות דרבנן שבתורה שבעל פה. ואם כך לפני מתן תורה, על אחת כמה וכמה לאחר מתן תורה, הרי שהיא מסוגלת לסייע בעד האדם למצות עד תום את הפוטנציאל שבלבבו - היושר האלוהי הטבוע בו.

כיצד התורה מסייעת לאדם במטרה זו? בשתי דרכים: לפני העשייה ואחריה. לפני העשייה התורה מלמדת את האדם מהם המעשים שהוא נדרש לעשות, ומה המעשים שעליו להימנע מהם. לאחר העשייה התורה משמשת כפֶּלֶס שבאמצעותו הוא יכול לערוך ביקורת ובדיקה של מצבו הרוחני. אדם הרוצה לוודא שנפשו ישרה, עליו להתאים את עצמו לתורה על כל פרטיה ודקדוקיה, ולהבחין האם באמת יש התאמה בינו לבניה; אם ימצא דברים שלא מתאימים סימן שקיים פגם בישרותו הטבעית אשר ככל הנראה נגרם עקב ה'חֲשִׁבָנוֹת הרבים' שבקשו בני האדם.

זהו פירוש הביטוי 'והיה שם בך לעד', העד המיוחד הזה מעיד בך, כלומר אינו מעיד בפני שום גורם אלא משמש לך כסיוע להכיר ולבחון את עצמך. העד הזה יעזור לך לגלות האם היושר האלוהי המוטבע בלבך אכן יצא מהכוח אל הפועל, או שישנה סטייה כלשהיא - ואז תוכל לתקנה. נמצא שהדרך היחידה להגיע לישרות הטבעית היא באמצעות הפֶּלֶס הנפלא הזה - התורה.

בימים אלו שקיבלנו במתנת שמים - עשרת ימי תשובה, ישנו ביטוי החוזר ונשנה פעם אחר פעם, הן בתפילות והן בברכת בן אדם לחברו: 'זכרנו לחיים, מלך חפץ בחיים, כתבנו בספר חיים למענך אלוהים חיים', 'וכתוב לחיים טובים...', 'תכתב ותחתם בספר חיים טובים', ועוד; אנשים מצפים לזכות בחיים. והנה התורה מבשרת לנו שיש לפנינו לא רק חיים, אלא גם 'חיים טובים':

"וְרָאָה וְנָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטוֹב" (דברים ל, טו) ולא רק זה: החיים והטוב שהתורה מבטיחה הינם כפולים; החיים - לשני עולמות כמאמר חז"ל: "אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא" (ברכות ה). והטובה גם היא כפולה; מצד עצמה התורה נקראת 'טוב', כמאמר חז"ל: "אין טוב אלא תורה שנאמר: {משלי ד-ב} 'כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו'" (שם ה), ומאידך היא הדבר הטוב והנכון ביותר שיש לעשות. ממילא תפילתנו 'וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך' היא בקשת חיים של אושר אמיתי - חיים של תורה.

יתירה מזו: כשאדם מעניק טובה לזולת, הרי שההיקף שמסוגלת טובה זו להקיף הינו מוגבל למספר מצומצם של אנשים, אך בשום אופן לא יוכל להטיב עם כל העולם; אולם הטוב המובטח בתורה יש בכוחו להעניק שפע של חיים וטובה לכל הבריאה, ואף לעולמות עליונים עד אין סוף. והנה שלמה המלך הוסיף נוסף: לא רק שקיום התורה ולימודה מביאים ברכה לעולם כולו, אלא שבנוסף לכך: "דְּרָכֶיךָ דְּרָכֵי נֶעֱם וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שְׁלֹמֹם" (משלי ג, יז) גם הדרך שבה הברכה יורדת אלינו, הינה דרך מלאה נעימות. עיקרון זה בא לידי ביטוי גם בפן ההלכתי כדלהלן.

כשחז"ל דנים איזה חלק מהאילן הוא "כִּפּוֹת תְּמָרִים" (ויקרא כג, מ) שהתורה מצווה ליטול בחג סוכות, מציעים שאולי הכוונה היא על 'כופרא', עץ כעין חרותא, אולם הצעה זו נדחתה עקב הכלל 'דרכיה דרכי נועם', ומסביר רש"י: "ואלו עשויין כקוצים ויוצאין כהן עוקצין הרבה ומסרטין את הידים" (סוכה לב). הוא הדין בזיהוי של "עֵצֶף עֵץ עֲבֹת", נדחתה הסברה שזהו צמח הנקרא 'הרדוף', והסיבה היא מפני שהעלים שלו חדים כמחטים ולא נתקיים הכלל 'דרכיה דרכי נועם'. ואם עדיין ישאל השואל: כיצד ניתן לומר ש'כל נתיבותיה שלום', הרי התורה מענישה בארבע מיתות בית דין על עבירות חמורות, ול"ט מלקות על העובר על איסור לאו, ופעמים שחייבים לצאת למלחמת מצוה או להרוס עיר הנדחת, וכו', האם לזה ייקרא 'נועם'?

תשובה לשאלה זו אפשר ללמוד מהגמרא (שבת קו). הדנה בנושא שריפת בת כהן שזנתה, האם בנוגע להלכות שבת ביצוע פסק דין זה נחשב ל'קלקול' או ל'תיקון'. דעת רבי יהודה שם היא שהדבר אכן נחשב לתיקון, כיון שעל ידי הוצאה לפועל של העונש הזה אנו מתקנים אותה ואת עם ישראל כולו, שכן מבערים את הרע מקרבנו. אם בת כהן התדרדרה והגיעה לשפל שכזה, הרי שהדרך היחידה לתיקונה ולתועלת כלל ישראל היא זו שהתורה מורה לנו; משל למה הדבר דומה? לרופא שלעיתים נאלץ לבצע ניתוח כואב על מנת להציל את חייו של החולה, כך אותה בת כהן שזלזלה בבריאות נפשה וקלקלה כל כך, הרי שזו הדרך להבריאה אותה ואת העם כולו.

יתירה מזו, העולם נוהג להסתכל על כל אדם כיחידה נפרדת, כאילו העולם מורכב מפרטים רבים שאין ביניהם כל קשר. ולא היא, כל מה שברא הקב"ה בעולמו הם חלקים קטנים של 'גוף' אחד. לכן אם אנו דנים על פגיעה באישה שקלקלה, שהיא כדי להציל גורם אחר, דהיינו עם ישראל, מהרע הדבק בו, הרי שיש מקום לדון האם זוהי שריפה הצריכה לגופה או לא; אבל כשמתייחסים אל כל העולם כגוף אחד, הרי שאין כאן שני גורמים שאחד נתקן על חשבון השני אלא המעשה הינו למטרה אחת ויחידה: בריאות עם ישראל. כשנסתכל על טובת העם כולו, הרי שזה יהיה סימן לאחדות איתנה שבזכותה נחתם לחיים טובים.

שבת שלום וגמר חתימה טובה יצחק חלבה

לעילוי נשמת אאמו"ר אברהם (אלברטו) בן מרים חלבה, יוסף הכהן בן קלרה, מרטיין בן ברנרדו, אליהו בן עישה, חיים יוסף בן שרה, יעקב בן נעמי, יצחק בן חנה, דוד חי בן יפה, שלמה בן כזאלה, שלום בן שמחה, דוד הררש בן לאה, ויצמן מור בן גורג'יה, בנימין בן נדרה, שמחה דניאל בן שמואל ושרה מרת אמי אולגה בת קלרה, חיה אסתר בת יעקב אריה, ציפורה בת מסעודה, רחל בת יעקב רוזנבצקי, יהודית בת שרה, תמר בת שרה, יפת עזת בת מרים ת.ג.צ.ה.

המעוניין לקבל כל שבוע את העלון בדואר אלקטרוני ניתן לשלוח בקשה למייל: jalabe2013@gmail.com ללא תשלום לזיכוי הרבים

השיחה נערכה על פי הבנתו של העורך. כל טעות או חסרון יש לתלות בעורך בלבד